ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН

Ўзбекистон тумани

2024 йил 5 сентябрь

Узбекистон туманлараро иктисодий И.С.Турсунов суди судьяси раислигида, судья ёрдамчиси Ш.Умаровнинг суд мажлиси котиблигида, Ўзбекистон савдо-саноат палатаси Фарғона худудий бошқармасининг, палата аъзоси даъвогар "Bulut textile" масъулияти чекланган жамияти манфаатида, жавобгар "MIRZOXID FARRUH" фермер хўжалигидан 12673968 сўм асосий қарз ва суд харажатларини ундириш тўгрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган даъвогар вакиллари А.Мўминов, Б.Тошматов (ишончнома ишни, асосида)ларнинг иштирокида, суд ўз биносида, суд мажлисида кўриб чикиб, қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Даъво аризадан кўринишича, "Bulut textile" масъулияти чекланган жамияти (бундан буён матнларда — даъвогар деб юритилади) ва "MIRZOXID FARRUH" фермер хўжалиги бундан буён матнларда — жавобгар деб юритилади) ўртасида 2022 йил 25 ноябрь кунида 104-сонли "Пахта хом ашёси ва уруғлик пахтани етказиб бериш ҳамда харид қилиш бўйича фьючерс шартномаси тузилган бўлиб, ушбу шартномага асосан жавобгар даъвогарга пахта хом ашёси етказиб бериши, даъвогар етиштирилган маҳсулотларни қабул қилиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

Жавобгар 2023 йил 1 январь холатига 256084922 сўм ҳақдорлик билан ўтганлигини, даъвогар томонидан жавобгар учун 2023 йил пахта хом ашёси етиштириш учун бўнак сифатида жами 1323704073 сўмлик маҳсулотлар ва пул маблағлари ажратилганлиги, лекин 2023 йил пахта ҳосили йиғиштириш якуни етган бўлса-да, бироқ жавобгар даъвогарга етказиб берилган маҳсулотлар қийматига мутаносиб равишда пахта хом ашёси топширмасдан келганлигини, ёки топширилган маҳсулот микдорига мутаносиб равишда пул маблағларини қайтармасдан келганлиги, жавобгар томонидан 1054945184 сўмлик пахта хом ашёси топширганлигини, 2024 йил 31 май ҳолатига жавобгарнинг даъвогар олдида 12673968 сўм қарздорлиги мавжудлигии қайд этилган.

Шу сабабли, Ўзбекистон савдо саноат палатаси Фарғона худудий бошқармаси, даъвогар манфаатида судга даъво такдим этиб, жавобгардан 12673968 сўм асосий қарз ва суд харажатларини ундиришни сўраган.

Ўзбекистон савдо саноат палатаси Фарғона худудий бошқармаси, ишни палата вакили иштирокисиз кўришни сўрган.

Жавобгар суд мухокамаси вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган бўлсада, суд мажлисига ундан вакил келмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси (бундан буён матнларда – Иқтисодий процессуал кодекси деб юритилади) 170-моддасининг

учинчи қисмига кўра, ишни кўриш вақти ва жойи тўғрисида тегишли равишда хабардор қилинган жавобгар иқтисодий суднинг мажлисига келмаса, низо унинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин.

Жавобгар ишни кўриш вақти ва жойи тўғрисида тегишли равишда хабардор қилинган бўлса-да, унинг вакили суд мажлисига келмаганлиги боис, суд низони жавобгарни иштирокисиз ҳал қилиниши мумкин деб топади.

Даъвогар вакили суд мажлисида кўргазма бериб, судга даъво ариза киритилгандан кейин ҳам тўловлар амалга оширилмаганлигини баён қилиб, даъвони қаноатлантиришни сўради.

Суд, даъвогар вакилларининг суд мажлисидаги тушунтиришларини, иш материалларини ўрганиб чикиб, далилларни текшириб, куйидаги асосларга кўра, даъвони қаноатлантиришни лозим деб топди.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодекси (бундан буён матнларда — Фукаролик кодекси деб юритилади)нинг 8 ва 234-моддаларига асосан мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 236-моддасига кўра, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун хужжатлари талабларига мувофик лозим даражада бажарилиши керак.

Фукаролик кодексининг 465-моддасига кўра, Контрактация шартномасига мувофик кишлок хўжалиги махсулотини етиштирувчи кишлок хўжалиги махсулотини кайта ишлаш ёки сотиш учун бундай махсулотни харид киладиган шахсга — тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу махсулотни кабул килиш (кабул килиб туриш), унинг хакини шартлашилган муддатда муайян бахода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

Агар ушбу Кодексда бошқача тартиб белгиланган бўлмаса ёки у мажбурият мохиятидан келиб чиқмаса, контрактация шартномасига нисбатан махсулот етказиб бериш шартномаси тўғрисидаги қоидалар, тегишли холларда эса давлат эҳтиёжлари учун товарлар етказиб беришга доир давлат контракти тўғрисидаги қоидалар қўлланади.

Иш хужжатларидан аникланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2022 йилда 25 ноябрь куни 104-Р-23-сонли "Пахта хом ашёси ва уруғлик пахтани етказиб бериш ҳамда ҳарид қилиш бўйича фьючерс шартнома тузилган.

Мазкур шартномаларнинг 1.5-бандида жавобгар даъвогарга пахта хом ашёси мажбурияти белгилаган.

Ўз навбатида даъвогар мазкур фьючерс шартномасининг 2.2.2-бандига асосан махсулот етказиб берувчига экиш учун шартнома кўрсатилган сифатли уруғликни буюртманомада кўрсатилган муддатда ва микдорда етказиб бериш мажбуриятини олган.

Шу боис даъвогар томонидан жавобгаргапахта хом ашёси етиштириши учун ишончнома ва хисоб фактураларга асосан уруғлик чигит, ёқилғи махсулотлари, минерал ўғитлар, кимёвий воситалар, транспорт ва бошқа харажатлар юзасидан жами 1323704073 сўм қийматда харажатлар қилинган.

Даъвогар жавобгарга жами 1323704073 сўмлик махсулотлар етказиб берилганлиги жавобгар томонидан берилган ишончномалари хамда тарафлар ўртасида электрон тартибда тузилган хисоб фактуралар билан ўз исботини топади.

Тарафлар ўртасида электрон тартибда тасдиқланган ҳисоб фактураларга кўра жавобгар томонидан даъвогарга 2023 йил ҳосилидан жами 1054945184 сўмлик пахта хом ашёси топширганлиги аникланди.

Бундан ташқари, 2023 йил 1 январь ҳолатига жавобгарнинг даъвогар олдида 2022 йил ҳосилидан 256084922 сўмлик қарздорлиги мавжуд бўлган.

Бироқ суд мажлисида даъвогар вакилининг тушунтиришларига кўра, махсулот кам топширилганлиги хамда пахта хом ашёси нархи биржада кам нархга сотилганлиги сабабли даъвогар томонидан бўнак сифатида ажратилган махсулотлар қиймати тўлиқ қопланмай қолган.

Бу холатда суд, даъво талабини асосли деб топиб каноатлантиришни лозим топади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Баён этилганларга кўра, суд даъвони қаноатлантиришни, даъвогар фойдасига жавобгардан 12673968 сўм асосий қарз ва 34000 сўм почта харажати ундиришни, Давлат бюджетига жавобгардан 340 000 сўм давлат божи ундиришни лозим топади.

Юқоридагиларга асосан, суд Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118,170, 176, 180, 186, 259-моддаларини қўллаб,

КАРОР КИЛДИ:

Даъво қаноатлантирилсин.

даъвогар "Bulut textile" масъулияти чекланган жамияти фойдасига, жавобгар "MIRZOXID FARRUH" фермер хўжалигидан 12673968 сўм асосий қарз ва 34000 сўм почта харажати жами 12707968 сўм ундирилсин.

Давлат бюджетига жавобгар "MIRZOXID FARRUH" фермер хўжалигидан 340 000 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан кейин ижро варақалари берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддатда шу суд орқали Фарғона вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят бериш (протективаны) умкин.

Раислик қилувчи

И.С.Турсунов